

[Rasmussen (Gylling).]

disse Omraader har der været en rig Udvikling i andre Lande i Europa. Saaledes har det store liberale Parti i England her ydet et meget omfattende Arbejde, og der er kommet mange kraftige Vidnesbyrd frem om, at det er klar over dette Forhold og er villigt til at gaa ind i en Lovgivning paa dette Omraade. Man kan altsaa ikke sige, at man ved at lovgive paa dette Omraade gaar imod en virkelig liberal Anskuelse. Det er da ogsaa saaledes, at ikke alene vort Parti, det radikale Venstre, men ogsaa Venstre udtrykkeligt har paa Programmet, at de agter at være med til at lovgive paa dette Omraade.

Nu vil jeg gerne for min Part sige, at jeg mener ikke, at den Lovgivning, vi her beskæftiger os med, skal tage Sigte paa at fortrædige Erhvervslivet i vort Land. Hvis det skulde være Resultatet, vilde jeg for min Part sige fra med det samme. Jeg kan føje til, at store Erhvervssammenlutninger paa mange Omraader kan være nyttige, endogsaa nødvendige; men jeg mener ogsaa, at naar man erkender dette, kan man heller ikke beskyldes os for, at vi med denne Lovgivning ønsker at fortrædige Erhvervene. Man maa have Ret til at hævde, at vi har Vidnesbyrd om ogsaa gennem de senere Aar, at der har paa mange Omraader virkelig kunnet sættes ind fra Erhvervssammenlutningernes Side paa en Maade, der har virket i alt Fald trustdannende og varefordyrende.

Lovforslaget tager, som sagt, Sigte paa, at Misbrug overfor Forbrugerne ikke skal kunne finde Sted, i alt Fald ikke i for stor Udstrækning. Og Sagen har ogsaa en anden Side, som man ikke mindst fra liberal og Venstres Side bør være opmærksom paa, nemlig den, at saadanne Sammenlutninger udmærket godt kan tjene til at hindre en sund og fri Opstaaen af nye Erhverv. Det er jo saadan, at naar den store Magt, der ligger i Kapitalsammenlutninger, er til Stede og bliver brugt haardt og ubønhørligt, vil den paa mange Punkter virke kraftigt til at hindre den sunde og naturlige Udvikling indenfor Erhvervslivet.

Jeg ved udmærket vel, at der ogsaa paa anden Maade end gennem speciel Lovgivning er Mulighed for at hindre Trustdannelse. Der er for det første en Ting som Toldpolitikken. Hvis det var gørligt indenfor den politiske Konstellation at nedsætte Toldudgifterne, at gaa ind i virkelig Frihandel, vilde man sikkert overfor mange af de Spørgsmaal, der her er Tale om, kunne

tage Grunden bort fra virkelige Trustere. Og jeg nævner ligesom Venstres ærede Ordfører Andelssagen. Det er ganske rigtigt, at den, saaledes som den maa virke efter hele sit Anlæg, konkurrerer med og forhindrer en Monopoludnyttelse. Men selv om disse to Ting for en stor Del kan afkræfte Trusternes Betydning, kan de dog ikke gøre det helt, og jeg mener ikke, at det foreliggende Lovforslag paa nogen Maade gaar for vidt. Det forekommer mig, at det tager Sigte paa det, som det maa tage Sigte paa.

Naar den ærede Ordfører for de Konservative for lidt siden oprullede et frygteligt Billede af, hvad der er Meningen med Lovforslaget, forekommer det mig at være en ganske urimelig Opstilling af de faktiske Forhold. Det synes mig lidt frimodigt, at man kun ofrer selve Lovforslaget meget lidt Tid og ikke beskæftiger sig synderlig sagligt med det, men i Stedet opruller hele det store Erhvervsproblem, der ligger langt udenfor hele dette Spørgsmaals Betydning og Rækkevidde. Det ærede Medlem læste op af mange forskellige Tidsskrifter og Bøger, som enhver kan læse i Værelset ved Siden af, det forekommer mig at være at sætte Spørgsmaalet ganske over Gevind.

De Konservative har altid været Modstandere af en Bekæmpelse af Trustere og Monopoler. De siger ganske vist Gang paa Gang, at de er villige dertil, men i det Øjeblik, hvor Spørgsmaalet virkelig skal drøftes og der skal tages saglig Stilling dertil, larmer man fra den Side op i voldsom Grad. Vi maa have Lov til — lige saa vel som det ærede Medlem har Lov til at tillægge andre andre Meninger end dem, de har givet Udtryk for — at sige, at de Konservative ønsker at forhindre en virkelig Modstand mod Trustere og Monopoler. Det ligger under det hele.

I 10 Aar, gennem mange forskellige Ordførere, har de Konservative holdt Taler i Timevis i dette Ting, gennemgaaet alle Problemer baade forlæns og baglæns, de har sagt, at de vil gerne være med til at lovgive paa dette Omraade, de mener; det er nødvendigt at prøve paa det ene og det andet; men hver Gang Resultatet skulde fremskaffes, rejste der sig en Mur, der blev stærkere og stærkere, mod enhver Lovgivning paa disse Omraader. Jeg kan derfor ikke tro, at det er Meningen, at man fra konservativ Side virkelig kan tænke sig at gaa ind i en Lovgivning til Støtte for det almindelige Erhvervsliv og mod Monopolkræfter og de Misbrug, der har fundet Sted og let vil kunne finde Sted ogsaa i Fremtiden.